

Я

ЯЗИКОВІ СУДОМИ – група судом артикуляційного апарату на рівні язика (див. Судоми).

Виганяюча Я. с. характеризується насильницьким виштовхуванням язика у простір між зубами, що супроводжується появою больових відчуттів і призводить до порушення дихання та неспроможності вимови звуків. В. тонічна Я. с. проявляється у тривалому знаходженні висунутого язика між зубами, В. клонічна Я. с. – у чергуванні висунутого язика із різким його відсуванням усередину ротової порожнини.

Під'язикова судома проявляється у вигляді насильницького відкриття ротової порожнини, різким опусканням нижньої щелепи, що супроводжується придиханням і повторенням окремих складів.

Судоми кінчика язика проявляються у напруженому притисканні кінчика язика до твердого піднебіння, що призводить до необґрунтованої паузи у вигляді призупинення видиху, артикуляції та фонації.

Судомний підйом кореня язика виникає під час вимови задньоязикових звуків і характеризується відтягуванням кореня язика назад, його насильницьким змиканням із піднебінням, у результаті чого блокується проходження повітряного струменя через ротову порожнину.

Літ.: Рібцун Ю. В. Заїкання: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. К.: 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733057/>

Юлія Рібцун

ЯРМАЧЕНКО МИКОЛА ДМИТРОВИЧ (1928–2010) – видатний український вчений-педагог, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Заслужений працівник науки і техніки України. Досліджував проблеми в галузі освіти осіб з особливими потребами, а також теорії та історії педагогіки.

У 1951 році закінчив дефектологічний факультет Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького (нині УДУ імені М. П. Драгоманова). З цього часу свою наукову діяльність розпочав у галузі дефектології (сурдопедагогіки). Захистив дисертації на звання кандидата педагогічних наук «Розвиток зв'язної мови у глухих учнів III класу» (1954) і доктора педагогічних наук «Виховання і навчання глухих дітей в Українській РСР» (1969). З 1954-го по 1973 р. працював у Київському педагогічному інституті ім. Горького асистентом (1954–1956), ст. викладачем (1956–1959), завідувачем кафедрами дефектології (1959–1965) та сурдопедагогіки і логопедії (1965–1970), проректором з наукової роботи (1968–1973).

З 1973 по 1992 р. М. Д. Ярмаченко керував Науково-дослідним інститутом педагогіки, з 1985 р. виконував обов'язки завідувача відділу загальної педагогіки інституту. Відтоді предметом його наукових пошуків стали питання методології, теорії та історії педагогіки.

У 1992–1997 рр. – президент-організатор і перший президент АПН Украї-